

ଆସୋସିଏଟେଡ୍ ସିମେଣ୍ଟ କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ୍

ବନାମ

ଆୟକର ଆୟୁକ୍ତ, ବିହାର, ପାଟନା ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ

ମାର୍ଚ୍ଚ 23, 1993

[ବି. ପି. ଜୀବନ ରେଞ୍ଜୀ ଏବଂ ଏନ୍. ଭେଙ୍କଟରାମା, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିବ୍ରତ]

ଆୟକର ଅଧିନିୟମ, 1961:

ଧାରା 194C - ଉପ-ଧାରା (1) - ଏହାର ପରିସର - “ଯେକୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ” କରିବା ପାଇଁ ଠିକାଦାର ଏବଂ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ହୋଇଥିବା ରୁଚ୍ଛିନାମା - “ଯେକୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ” ଅଭିବ୍ୟକ୍ତିର ବ୍ୟାପକ ଅର୍ଥ ଅଛି ଏବଂ ଏହାକୁ କାର୍ଯ୍ୟ ରୁଚ୍ଛିନାମା ମଧ୍ୟରେ ସୀମିତ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ - “ଯେକୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ” କରିବା ପାଇଁ ଠିକାଦାରଙ୍କୁ ଦେୟ - ଠିକାଦାରଙ୍କୁ ପୈଠ ବା ଜମା କରାଯାଇଥିବା ରାଶି - ଦୁଇ ପ୍ରତିଶତ ଟିକସ କାଟିବା ପାଇଁ ଦେୟତାତାଙ୍କ ଦାୟିତ୍ୱ କେବଳ ଠିକାଦାରଙ୍କ ଆୟର ଅଂଶ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସୀମିତ ନୁହେଁ ।

ଅପିଲକାରୀ-କମ୍ପାନୀ ଏହାର ଠିକାଦାରଙ୍କୁ ଏକ ଚିଠି ଜାରି କରିଥିଲା ଯେଉଁଥିରେ ଏହାର ପ୍ୟାକିଂ ପ୍ଲାଣ୍ଟରୁ ପ୍ୟାକ୍ ହୋଇଥିବା ସିମେଣ୍ଟ ବସ୍ତାଗୁଡ଼ିକୁ ମାଲଗାଡ଼ି କିମ୍ବା ଗ୍ରୁକରେ ବୋଝେଇ କରିବାର ଏକ ରୁଚ୍ଛିନାମାର ନିବନ୍ଧନ ଓ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ରହିଥିଲା । ଖଣ୍ଡ 12 ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ସର୍ତ୍ତ ଥିଲା ଯେ ଠିକାଦାରଙ୍କୁ ତାଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ପ୍ୟାକିଂ ପ୍ଲାଣ୍ଟ ନମ୍ବର 1 ରେ ପରିଚାଳିତ ପ୍ରତି ଟନ୍ ସିମେଣ୍ଟ ପିଛା 41 ପଇସା ଏବଂ ପ୍ୟାକିଂ ପ୍ଲାଣ୍ଟ ନମ୍ବର 2 ରେ ପରିଚାଳିତ ପ୍ରତି ଟନ୍ ସିମେଣ୍ଟ ପିଛା 30 ପଇସା ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ । ଖଣ୍ଡ 13, ଯେଉଁଥିରେ ଏହା ଉଲ୍ଲେଖ ଥିଲା ଯେ ଖଣ୍ଡ 12 ରେ ଥିବା ବୋଝେଇ ହାର ପ୍ରତି ଶ୍ରମିକଙ୍କ ପିଛା ଦୈନିକ ମୂଳ ମଜୁରୀ 2.35 ଟଙ୍କା, ମହଙ୍ଗା ଭଡା 1.21 ଟଙ୍କା ଏବଂ ଘରଭଡ଼ା ଭଡା 0.50 ଟଙ୍କା ଆଧାରରେ ଗଣନା କରାଯାଇଥିଲା; ଏଥିରେ ଏକ ସର୍ତ୍ତ ରହିଥିଲା ଯେ, ଠିକାଦାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତି ମାସରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶ୍ରମିକଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା 1.21 ଟଙ୍କାରୁ ଅଧିକ ମହଙ୍ଗା ଭଡା ଏବଂ ବାର୍ଷିକ ଦରମା ବୃଦ୍ଧି ଇତ୍ୟାଦିର ପାର୍ଥକ୍ୟକୁ ଅପିଲକାରୀ କମ୍ପାନୀ ଠିକାଦାରଙ୍କୁ ଭରଣା କରିବେ । ଠିକାଦାର ତାଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଅପିଲକାରୀ ରୁଚ୍ଛିନାମା ଅନୁଯାୟୀ ତାଙ୍କୁ ପ୍ରାପ୍ୟ ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଆୟକର ଅଧିନିୟମ, 1961 ର ଧାରା 194C (1) ଅନୁଯାୟୀ କୌଣସି ଟିକସ କଟାଯାଇ ନଥିଲା । ଧାରା

194C (1) ର ଅନୁପାଳନ ହୋଇନଥିବାରୁ ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ କାହିଁକି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ ନ କରାଯିବ ତାହାକୁ ନେଇ ଆୟକର ଅଧିକାରୀ ଅପିଲକାରୀ-କମ୍ପାନୀର ମୁଖ୍ୟ ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ଦୁଇଟି କାରଣ ଦର୍ଶାଅ ନୋଟିସ ଜାରି କରିଥିଲେ - ଗୋଟିଏ ଆକଳନ ବର୍ଷ 1973-74 ଏବଂ 1974-75 ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଥିଲା ଏବଂ ଅନ୍ୟଟି 1974-75 ରୁ 1977-78 ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଥିଲା । ଅପିଲକାରୀ ପାଟନା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଏକ ଆଜ୍ଞାଦେଶ ଆବେଦନ ଦାୟର କରି ଉଚ୍ଚ ନୋଟିସଗୁଡ଼ିକୁ ରଦ୍ଦ କରିବାକୁ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲେ କିନ୍ତୁ ତାହା ଖାରଜ ହୋଇଯାଇଥିଲା ।

ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟରେ କରାଯାଇଥିବା ଅପିଲରେ, ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଏହି ଯୁକ୍ତି ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲା ଯେ (1) ଅଧିନିୟମର ଧାରା 194C (1) ଅନୁଯାୟୀ ଜଣେ ଠିକାଦାରଙ୍କ ଆକାଉଣ୍ଟରେ ଜମା କରାଯାଉଥିବା ବା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା ଅର୍ଥରାଶି ଯେଉଁ ‘କାର୍ଯ୍ୟ’ ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ, ତାହା କେବଳ ଏକ ‘କାର୍ଯ୍ୟ ରୁକ୍ତି’ ଅଟେ ଏବଂ ସେଥିପାଇଁ ଉଚ୍ଚ ଉପ-ଧାରା ଅନୁଯାୟୀ ଟିକସ କାଟ କେବଳ ସେତିକି ପରିମାଣରେ ହୋଇପାରିବ, ଯେଉଁଠାରେ ସେହି ‘କାର୍ଯ୍ୟ ରୁକ୍ତି’ ସମ୍ପାଦନ ପାଇଁ ଠିକାଦାରଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ଅର୍ଥରାଶିରେ ଠିକାଦାରଙ୍କ ଆୟର ଅଂଶ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଥିବ; (2) ଉଚ୍ଚ ଉପ-ଧାରାର ଶେଷ ଭାଗରେ ‘ଆୟକର ବାବଦକୁ ଏପରି ଅର୍ଥରାଶିର ଶତକଡ଼ା ଦୁଇ ପ୍ରତିଶତ କଟାଯିବ’ ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକ ପରେ ତୁରନ୍ତ ବ୍ୟବହୃତ ‘ସେଥିରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଆୟ ଉପରେ’ ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକର ଅର୍ଥ ଏହା ବୋଲି ଧରାଯିବା ଉଚିତ ଯେ, କଟାଯିବାକୁ ଥିବା ପ୍ରତିଶତ ଅର୍ଥରାଶି ଠିକାଦାରଙ୍କ ଆକାଉଣ୍ଟରେ ଜମା ହୋଇଥିବା ବା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ସମୁଦାୟ ଅର୍ଥରାଶି ଉପରେ ଆଧାରିତ ନ ହୋଇ ଠିକାଦାରଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ରୁକ୍ତି ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରାୟ ‘ଆୟ’ ଉପରେ ହେବ ।

ଏହି ଅପିଲକୁ ଖାରଜ କରି ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ

ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନେଇଥିଲେ ଯେ: 1. ଧାରା 194C ର ଉପ-ଧାରା (1) ରେ ଏପରି କିଛି ନାହିଁ ଯାହା ଦର୍ଶାଏ ଯେ, କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କରିବା ପାଇଁ ରୁକ୍ତି କିମ୍ବା କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ ପାଇଁ ଶ୍ରମିକ ଯୋଗାଇବା ପାଇଁ ହୋଇଥିବା ରୁକ୍ତି କେବଳ ‘କାର୍ଯ୍ୟ ରୁକ୍ତି’ ମଧ୍ୟରେ ସୀମିତ ରହିବା ଉଚିତ । ଏହି ଧାରାରେ ବ୍ୟବହୃତ ସରଳ ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକର ଅର୍ଥକୁ ସୀମିତ କରିବା କିମ୍ବା ସଂକୁଚିତ କରିବାର କୌଣସି କାରଣ ନାହିଁ । “ଯେକୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ” ର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଯେକୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ, ଏହା କେବଳ ଏକ “କାର୍ଯ୍ୟ ରୁକ୍ତି” କୁ ବୁଝାଏ ନାହିଁ, ଯାହାର ଟିକସ ଆଇନରେ ଏକ ବିଶେଷ ଅର୍ଥ ବା ପରିଭାଷା ରହିଛି । ତେଣୁ, ଏହି ଉପ-ଧାରାରେ ପରିକଳ୍ପିତ ‘କାର୍ଯ୍ୟ’ ର ଏକ ବ୍ୟାପକ ଅର୍ଥ ରହିଛି ଏବଂ ଏହା ସେହି ‘ଯେକୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ’ କୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ, ଯାହାକୁ ଉଚ୍ଚ ଉପ-ଧାରାରେ

ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଭାବେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ ଯେକୌଣସି ଗୋଟିଏ, ଏକ ଚୁକ୍ତି ମାଧ୍ୟମରେ ଜଣେ ଠିକାଦାରଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ସମ୍ପାଦନ କରିପାରିବେ; ଏହା ବ୍ୟତୀତ, ଏହି ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ନିଜ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ ପାଇଁ ଜଣେ ଠିକାଦାରଙ୍କ ସହ ଚୁକ୍ତି କରି ଶ୍ରମିକ ଯୋଗାଣ ହାସଲ କରିବାକୁ ମଧ୍ୟ ଏହା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ, ଯାହାକି ଉପ-ଧାରାରେ ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ଭାବେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇ ନଥିଲେ ବୋଧହୁଏ ସେଗୁଡ଼ିକ ‘କାର୍ଯ୍ୟ’ ର ପରିସରଭୁକ୍ତ ହୋଇନଥାନ୍ତା । [544 B- E]

ଟ୍ରିଜ୍ ଭୂଷଣ ଲାଲ୍ ପର୍ଦୁମନ୍ କୁମାର ଇତ୍ୟାଦି ବନାମ ସି. ଆଇ. ଟି., ହରିୟାଣା, ହିମାଚଳ ପ୍ରଦେଶ ଏବଂ ନୁଆଦିଲ୍ଲୀ, [1979] 2 S.C.R. 16 ମାମଲାଟି ପ୍ରଭେଦନୀୟ ।

2. ଉକ୍ତ ଉପ-ଧାରାରେ ବ୍ୟବହୃତ ‘ଆୟକର ବାବଦକୁ ଏହିପରି ଅର୍ଥରାଶିର ଶତକଡ଼ା ଦୁଇ ଭାଗ କଟାଯିବ’ ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକର ଠିକ୍ ପରେ ଥିବା ‘ସେଥିରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଆୟ ଉପରେ’ ଶବ୍ଦାବଳୀକୁ, ସେଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରକୃତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଅନୁଯାୟୀ, ଏପରି ଭାବେ ବୁଝାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଯେ—କଟାଯିବାକୁ ଥିବା ପ୍ରତିଶତ ଅର୍ଥରାଶି, ଠିକାଦାରଙ୍କ ଆକାଉଣ୍ଟରେ ଜମା ହୋଇଥିବା ବା ତାଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ସମୁଦାୟ ଅର୍ଥରାଶି ମଧ୍ୟରୁ କେବଳ ତାଙ୍କର ଆୟ ଅଂଶରୁ ହିଁ କଟାଯିବ । ଏହା ବ୍ୟତୀତ, ଉକ୍ତ ଉପ-ଧାରାର ଶେଷ ଭାଗରେ ଆୟକର ବାବଦକୁ ସେହି ଅର୍ଥରାଶିର ଶତକଡ଼ା ଦୁଇ ଭାଗ ରିହାତି ଦେବା ପାଇଁ ଯେଉଁ ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି, ସେଥିରେ ‘ସେଥିରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଆୟ ଉପରେ’ ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକର ବ୍ୟବହାର ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ କରିଦେଉଛି ଯେ, କଟାଯିବାକୁ ଥିବା ସେହି ଦୁଇ ପ୍ରତିଶତ ଅର୍ଥରାଶି ପ୍ରକୃତରେ ଏକ ‘ଉତ୍ସରୁ ଟିକସ କଟାଯିବ’ ଅଟେ । ତେଣୁ, ଏହି ଉପ-ଧାରାରେ ବ୍ୟବହୃତ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାଷା ଅନୁଯାୟୀ, ଏହା ଗ୍ରହଣ କରିବା ଅସମ୍ଭବ ଯେ—ଜଣେ ଦେୟକାରୀଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଠିକାଦାରଙ୍କ ଆକାଉଣ୍ଟରେ ଜମା ହୋଇଥିବା କିମ୍ବା ତାଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ଅର୍ଥରାଶିରୁ ଯେଉଁ ଦୁଇ ପ୍ରତିଶତ କଟାଯିବାକୁ ହେବ, ତାହା କେବଳ ସେହି ଅର୍ଥରାଶି ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ତାଙ୍କର ଆୟର ଅଂଶ ମଧ୍ୟରେ ସୀମିତ ରହିବ । [545 D-G]

2.1. ଏହି ଉପ-ଧାରାର ଭାଷାରେ ଏପରି କିଛି ନାହିଁ, ଯାହା ଚୁକ୍ତିର ନିବନ୍ଧନ ଓ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଅନୁଯାୟୀ ସଂସ୍ଥା ପକ୍ଷରୁ ଠିକାଦାରଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇଥିବା କୌଣସି ଅର୍ଥରାଶିକୁ, ଯାହା ସେ ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କୁ ଦେଇଥିବା ଅର୍ଥର ଭରଣା ବାବଦକୁ ପାଇଥାନ୍ତି, ଉକ୍ତ ପରିକଳ୍ପିତ ସମୁଦାୟ ଅର୍ଥରାଶିରୁ ବାଦ୍ ଦେବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଏ । [545 G- H, 546- A]

ଦେଖାନୀ ଅପିଲ୍‌ନାମ ଅଧିକାରିତା: ଦେଖାନୀ ଅପିଲ୍ ସଂଖ୍ୟା 2860 (ଏନ୍.ଟି.)/1979 ।

ଆସୋସିଏଟେଡ୍ ସିମେଣ୍ଟ କମ୍ପାନୀ ବନାମ ଆୟକର ଆୟୁକ୍ତ

ଦେଖାନୀ ଆଜ୍ଞାଦେଶ ଅଧିକାରିତା ମାମଲା ସଂଖ୍ୟା 2209/1978 ରେ ପାଟନା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ 8.3.1979 ତାରିଖର ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶରୁ ଅପିଲ ।

ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ତରଫରୁ ଭି. ଏ. ବୋବଡେ, ଆର୍. ଏଫ୍. ନରିମାନ୍, ଏବଂ ସୁଶ୍ରୀ କାମାକ୍ଷୀ (ଗାଗ୍ରାଟ୍ ଏବଂ କମ୍ପାନୀ ପାଇଁ) ।

ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ତରଫରୁ ଡ. ଏସ୍. ନାରାୟଣ, ପି. ପରମେଶ୍ଵରନ ଏବଂ ମନୋଜ ପ୍ରସାଦ ।

ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ରାୟ ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଭେଙ୍କଟଲୀଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା ।

ଏହି ବିଶେଷ ଅନୁମତି ମାଧ୍ୟମରେ କରାଯାଇଥିବା ଅପିଲରେ, ଯେଉଁ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ପ୍ରଶ୍ନର ନିଷ୍ପତ୍ତି ଆମକୁ ନେବାକୁ ହେବ ତାହା ହେଉଛି—ଆୟକର ଅଧିନିୟମ, 1961 ର ଧାରା 194C (1) ରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ କୌଣସି ସଂଖ୍ୟା ଏବଂ ଜଣେ ଠିକାଦାରଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ହୋଇଥିବା ବୁକ୍ତି ଅନୁଯାୟୀ, କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ ପାଇଁ (କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଶ୍ରମିକ ଯୋଗାଣ ସମେତ) ଦେୟ ଅର୍ଥରାଶିକୁ ଯେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତି ଠିକାଦାରଙ୍କ ଆକାଉଣ୍ଟରେ ଜମା କରନ୍ତି ବା ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି, ସେ ଉକ୍ତ ଉପ-ଧାରାର ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁଯାୟୀ ସେହି ସମୁଦାୟ ଅର୍ଥରାଶିରୁ ଦୁଇ ପ୍ରତିଶତ ଆୟକର କାଟିବା ପାଇଁ ଦାୟୀ କି ନୁହେଁ ।

ଉକ୍ତ ପ୍ରଶ୍ନ ଉପରେ ଆମର ନିଷ୍ପତ୍ତିର ଆବଶ୍ୟକତା ସୃଷ୍ଟି କରିଥିବା ତଥ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ସଂକ୍ଷେପରେ ଏହିପରି: ଅପିଲକାରୀ ‘ଦି ଆସୋସିଏଟେଡ୍ ସିମେଣ୍ଟ କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ୍’, 5 ନଭେମ୍ବର, 1973 ରେ ଝିଙ୍କପାଣିର ଠିକାଦାର ଶ୍ରୀ ଏସ୍.ପି. ନାଗଙ୍କୁ ଏକ ପତ୍ର ଜାରି କରିଥିଲେ, ଯେଉଁଥିରେ କମ୍ପାନୀର ପ୍ୟାକିଂ ପ୍ଲାଣ୍ଟ ନମ୍ବର 1 ଏବଂ 2 ରୁ ପ୍ୟାକ୍ ହୋଇଥିବା ସିମେଣ୍ଟ ବସ୍ତାଗୁଡ଼ିକୁ ମାଲ ଗାଡ଼ି କିମ୍ବା ଟ୍ରକ୍ରେ ବୋଝେଇ କରିବା ସମ୍ପର୍କିତ ବୁକ୍ତିର ନିବନ୍ଧନ ଓ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ରହିଥିଲା । ଉକ୍ତ ନିବନ୍ଧନ ଓ ସର୍ତ୍ତାବଳୀର ଖଣ୍ଡ 12 ଅନୁଯାୟୀ, ଏହା ସର୍ତ୍ତ ରଖାଯାଇଥିଲା ଯେ ପ୍ୟାକିଂ ପ୍ଲାଣ୍ଟ ନମ୍ବର 1 ରେ ପରିଚାଳିତ ପ୍ରତି ଟନ୍ ସିମେଣ୍ଟ ପାଇଁ ଠିକାଦାରଙ୍କୁ ତାଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ ବାବଦରେ 41 ପଇସା ଲେଖାଏଁ ଏବଂ ପ୍ୟାକିଂ ପ୍ଲାଣ୍ଟ ନମ୍ବର 2 ରେ ପରିଚାଳିତ ପ୍ରତି ଟନ୍ ସିମେଣ୍ଟ ପାଇଁ 30 ପଇସା ଲେଖାଏଁ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହାରରେ ଅର୍ଥ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ । ଏହାର ଖଣ୍ଡ 13, ଯେଉଁଥିରେ ଏହା ଉଲ୍ଲେଖ ଥିଲା ଯେ ଖଣ୍ଡ 12 ରେ ଥିବା ବୋଝେଇ ହାର ପ୍ରତି ଶ୍ରମିକଙ୍କ ପିଛା ଦୈନିକ ମୂଳ ମଜୁରୀ 2.35 ଟଙ୍କା, ମହଙ୍ଗା ଭଡା 1.21 ଟଙ୍କା ଏବଂ ଘରଭଡ଼ା ଭଡା 0.50 ଟଙ୍କା ଆଧାରରେ

ଗଣନା କରାଯାଇଥିଲା; ଏଥିରେ ଏକ ସର୍ତ୍ତ ରହିଥିଲା ଯେ, ଦ୍ଵିତୀୟ ମଜୁରୀ ବୋର୍ଡ଼ ସୁପାରିଶ ଅନୁଯାୟୀ ଠିକାଦାରଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ପ୍ରତି ମାସରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶ୍ରମିକଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା 1.21 ଟଙ୍କାରୁ ଅଧିକ ମହଙ୍ଗା ଭଡା ଏବଂ ବାର୍ଷିକ ଦରମା ବୃଦ୍ଧି ଇତ୍ୟାଦିର ପାର୍ଥକ୍ୟକୁ ଅପିଲକାରୀ କମ୍ପାନୀ ଠିକାଦାରଙ୍କୁ ଭରଣା କରିବେ । 1973-74 ଏବଂ 1974-75 ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଠିକାଦାର ଜଣକ ଚୁକ୍ତିର ନିବନ୍ଧନ ଓ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଅନୁଯାୟୀ ନିଜ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କରିଥିବାରୁ, ଅପିଲକାରୀ ତାଙ୍କୁ ଚୁକ୍ତିର ଖଣ୍ଡ 12 ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରାପ୍ୟ ଅର୍ଥରାଶି ଏବଂ ଖଣ୍ଡ 13 ଅନୁଯାୟୀ ଭରଣା ଯୋଗ୍ୟ ଅର୍ଥରାଶି ପୈଠ କରିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ, ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଠିକାଦାରଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା କିମ୍ବା ଭରଣା କରାଯାଇଥିବା ଅର୍ଥରାଶିରୁ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 194C (1) ଅନୁଯାୟୀ ଯେଉଁ ଟିକସ କଟାଯାଇଥିଲା, ତାହା ଉକ୍ତ ଧାରା ଅନୁଯାୟୀ ଆବଶ୍ୟକ ଥିବା ଟିକସ କାଟିବା ପରିମାଣ ଠାରୁ କମ୍ ଥିଲା । ଯେହେତୁ ଅପିଲକାରୀ ଏହି ଆଭିମୁଖ୍ୟ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ଯେ ଚୁକ୍ତିର ଖଣ୍ଡ 12 ଏବଂ 13 ଅନୁଯାୟୀ ଠିକାଦାରଙ୍କୁ ପୈଠ କରାଯାଇଥିବା ଅର୍ଥରାଶିରୁ ଧାରା 194C (1) ଅନୁଯାୟୀ କୌଣସି ଟିକସ କାଟିବା ପାଇଁ ସେମାନେ ଦାୟୀ ନୁହନ୍ତି, ତେଣୁ ଜମସେଦପୁରର ଆୟକର ଅଧିକାରୀ, ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ପ୍ରମୁଖ ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ 30 ମାର୍ଚ୍ଚ, 1978 ତାରିଖରେ ଏକ କାରଣ ଦର୍ଶାଅ ନୋଟିସ୍ ଜାରି କରିଥିଲେ । ସେଥିରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲା ଯେ, ଧାରା 194C (1) ର ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ଅନୁପାଳନ ନକରି ଠିକାଦାରଙ୍କୁ ପୈଠ କରାଯାଇଥିବା ଅର୍ଥରୁ କମ୍ ଟିକସ କଟାଯାଇଥିବାରୁ, ଆକଳନ ବର୍ଷ 1973-74 ଏବଂ 1974-75 ପାଇଁ ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 276B (1), 281 ଏବଂ 221 ଅନୁଯାୟୀ କାହିଁକି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ ନ କରାଯିବ ବୋଲି ପ୍ରଶ୍ନ କରାଯାଇଥିଲା । 8 ମେ, 1978 ତାରିଖରେ ଆକଳନ ବର୍ଷ 1974-75 ରୁ 1977-78 ସମ୍ପର୍କିତ ସମାନ ଧରଣର ଅନ୍ୟ ଏକ ନୋଟିସ୍ ମଧ୍ୟ ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ପ୍ରମୁଖ ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା । ଯଦିଓ ଅପିଲକାରୀ ପାଟନା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 226 ଏବଂ 227 ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଆଜ୍ଞାଦେଶ ଆବେଦନ ଦାୟର କରି ଉଭୟ ନୋଟିସ୍‌କୁ ଆପତ୍ତି କରିଥିଲେ, ତେବେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ 8 ମାର୍ଚ୍ଚ, 1979 ତାରିଖର ନିଜ ଆଦେଶ ବଳରେ ସେହି ଆଜ୍ଞାଦେଶ ଆବେଦନକୁ ଖାରଜ କରିଦେଇଥିଲେ । ତେଣୁ, ଅପିଲକାରୀ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ବିଶେଷ ଅନୁମତି ମାଧ୍ୟମରେ ଏହି ଅପିଲ ଦାୟର କରିଛନ୍ତି, ଯେଉଁଥିରେ ସେହି ନୋଟିସ୍‌ଗୁଡ଼ିକୁ ରଦ୍ଦ କରିବା ପାଇଁ ଅନୁରୋଧ କରାଯାଇଛି, ଯାହାକୁ ସେମାନେ ପୂର୍ବରୁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ନିଜ ଆଜ୍ଞାଦେଶ ଆବେଦନ ମାଧ୍ୟମରେ ଆପତ୍ତି କରି ବିଫଳ ହୋଇଥିଲେ ।

ଆସୋସିଏଟେଡ୍ ସିମେଣ୍ଟ କମ୍ପାନୀ ବନାମ ଆୟକର ଆୟୁକ୍ତ

ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ହାଜର ହୋଇଥିବା ବିଜ୍ଞ ବରିଷ୍ଠ ଅଧିକାରୀ ଶ୍ରୀ ଭି.ଏ. ବୋବଡେ ଯୁକ୍ତି କରିଥିଲେ ଯେ, ଜଣେ ଠିକାଦାରଙ୍କ ଆକାଉଣ୍ଟରେ ଜମା ହୋଇଥିବା କିମ୍ବା ତାଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ଅର୍ଥରାଶିରୁ ଧାରା 194C (1) ଅନୁଯାୟୀ ଟିକସ କାଟିବା ପ୍ରଶ୍ନ କେବଳ ସେତିକିବେଳେ ଉଠିବ, ଯେତେବେଳେ ସେହି ଅର୍ଥରାଶି ଜଣେ ଠିକାଦାରଙ୍କୁ ଏକ ‘କାର୍ଯ୍ୟ ରୁକ୍ତି’ ସମ୍ପାଦନ କରିବା ବାବଦରେ ଦିଆଯାଇଥିବ; ଅର୍ଥାତ୍ ଏପରି ଏକ ରୁକ୍ତି ଯାହା କୌଣସି ଦୃଶ୍ୟମାନ ବା ସ୍ୱର୍ଗଯୋଗ୍ୟ ସମ୍ପତ୍ତି ସୃଷ୍ଟି କରୁଥିବ । ତାଙ୍କ ମତରେ, ଅଧିନିୟମର ଧାରା 194C (1) ଅନୁଯାୟୀ ଜଣେ ଠିକାଦାରଙ୍କ ଆକାଉଣ୍ଟରେ ଜମା କରାଯାଉଥିବା ବା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା ଅର୍ଥରାଶି ଯେଉଁ ‘କାର୍ଯ୍ୟ’ ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ, ତାହା କେବଳ ଏକ ‘କାର୍ଯ୍ୟ ରୁକ୍ତି’ ଅଟେ ଏବଂ ସେଥିପାଇଁ ଉକ୍ତ ଉପ-ଧାରା ଅନୁଯାୟୀ ଟିକସ କାଟ କେବଳ ସେତିକି ପରିମାଣରେ ହୋଇପାରିବ, ଯେଉଁଠାରେ ସେହି ‘କାର୍ଯ୍ୟ ରୁକ୍ତି’ ସମ୍ପାଦନ ପାଇଁ ଠିକାଦାରଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ଅର୍ଥରାଶିରେ ଠିକାଦାରଙ୍କ ଆୟ(ଲାଭ)ର ଅଂଶ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଥିବ, ଯେପରି *କ୍ରିଜ୍ ଭୂଷଣ ଲାଲ୍ ପର୍ଦ୍ଦମନ୍ କୁମାର ଇତ୍ୟାଦି ବନାମ ସି. ଆଇ. ଟି., ହରିୟାଣା, ହିମାଚଳ ପ୍ରଦେଶ ଏବଂ ନୂଆଦିଲ୍ଲୀ-III*, [1979] 2 S.C.R. 16 ମାମଲାରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ରାୟ ଦିଆଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଅନ୍ୟଥା ନୁହେଁ । ଏହା ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କର ଯୁକ୍ତି ଥିଲା ଯେ ଉକ୍ତ ଉପ-ଧାରାର ଶେଷ ଭାଗରେ ‘ଆୟକର ବାବଦକୁ ଏପରି ଅର୍ଥରାଶିର ଶତକଡ଼ା ଦୁଇ ପ୍ରତିଶତ କଟାଯିବ’ ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକ ପରେ ତୁରନ୍ତ ବ୍ୟବହୃତ ‘ସେଥିରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଆୟ ଉପରେ’ ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକର ଅର୍ଥ ଏହା ବୋଲି ଧରାଯିବା ଉଚିତ ଯେ, କଟାଯିବାକୁ ଥିବା ପ୍ରତିଶତ ଅର୍ଥରାଶି ଠିକାଦାରଙ୍କ ଆକାଉଣ୍ଟରେ ଜମା ହୋଇଥିବା ବା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ସମୁଦାୟ ଅର୍ଥରାଶି ଉପରେ ଆଧାରିତ ନ ହୋଇ ଠିକାଦାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ରୁକ୍ତି ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରାପ୍ତ ‘ଆୟ’ ଉପରେ ହେବ । କିନ୍ତୁ, ରାଜସ୍ୱ ବିଭାଗ ପକ୍ଷରୁ ହାଜର ହୋଇଥିବା ବିଜ୍ଞ ଅଧିକାରୀ ଡ. ଏସ୍. ନାରାୟଣ ଏହି ଯୁକ୍ତିଗୁଡ଼ିକୁ ଦୃଢ଼ ଭାବରେ ଖଣ୍ଡନ କରିଥିଲେ । ଏହିଭଳି ଭାବରେ, ପ୍ରାରମ୍ଭରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ଏହି ପ୍ରଶ୍ନଟି ଆମର ନିଷ୍ପତ୍ତି ଆବଶ୍ୟକ କରେ ।

ଆୟକର ଅଧିନିୟମର ଧାରା 194C (1), ଯାହାର ସଠିକ୍ ବ୍ୟାଖ୍ୟା ଉପରେ ଉପରୋକ୍ତ ପ୍ରଶ୍ନର ନିଷ୍ପତ୍ତି ଅପରିହାର୍ଯ୍ୟ ଭାବେ ନିର୍ଭର କରେ, ତାହା ଏହିପରି ଅଟେ:

“194C (1). କୌଣସି ଜଣେ ବାସିନ୍ଦା ବ୍ୟକ୍ତି (ଯାହାକୁ ଏହି ଧାରାରେ ଏଣିକି ଠିକାଦାର ବୋଲି ସମ୍ବୋଧନ କରାଯିବ), ଯିଏ କି ଠିକାଦାର ଏବଂ ନିମ୍ନଲିଖିତ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ହୋଇଥିବା ଏକ ରୁକ୍ତି ଅନୁଯାୟୀ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ (କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ

ଶ୍ରମିକ ଯୋଗାଣ ସମେତ) କରୁଛନ୍ତି, ତେବେ ତାଙ୍କୁ ସେହି କାର୍ଯ୍ୟ ବାବଦରେ କୌଣସି ଅର୍ଥରାଶି ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ଦାୟୀ ଥିବା ଯେକୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି -

(a) କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର କିମ୍ବା କୌଣସି ରାଜ୍ୟ ସରକାର; କିମ୍ବା

(b) କୌଣସି ସ୍ଥାନୀୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ, କିମ୍ବା

(c) କେନ୍ଦ୍ରୀୟ, ରାଜ୍ୟ କିମ୍ବା ପ୍ରାଦେଶିକ ଅଧିନିୟମ ଦ୍ଵାରା କିମ୍ବା ଏହା ଅଧୀନରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କୌଣସି ନିଗମ; କିମ୍ବା

(d) କୌଣସି କମ୍ପାନୀ; କିମ୍ବା

(e) କୌଣସି ସମବାୟ ସମିତି, କିମ୍ବା

(f) ଭାରତରେ କୌଣସି ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ କିମ୍ବା ଆଇନ ଦ୍ଵାରା ଗଠିତ ଯେକୌଣସି କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ, ଯିଏକି ଆବାସ ଆବଶ୍ୟକତା ପୂରଣ କରିବା କିମ୍ବା ସହର, ନଗର ଏବଂ ଗ୍ରାମଗୁଡ଼ିକର ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତି, ବିକାଶ କିମ୍ବା ଉନ୍ନତକରଣ କାର୍ଯ୍ୟରେ, ଅଥବା ଏହି ଉଭୟ କାର୍ଯ୍ୟରେ ନିୟୋଜିତ ଅଟନ୍ତି; କିମ୍ବା

(g) ସମିତି ପଞ୍ଜୀକରଣ ଅଧିନିୟମ, 1860 (21/1860) ଅଧୀନରେ ପଞ୍ଜୀକୃତ କୌଣସି ସମିତି କିମ୍ବା ଭାରତର ଯେକୌଣସି ଭାଗରେ ବଳବତ୍ତର ଥିବା ସେହି ଅଧିନିୟମ ସହିତ ସମାନ ବା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କୌଣସି ଆଇନ ଅଧୀନରେ ପଞ୍ଜୀକୃତ କୌଣସି ସମିତି; କିମ୍ବା

(h) କୌଣସି ନ୍ୟାସ; କିମ୍ବା

(i) କୌଣସି କେନ୍ଦ୍ରୀୟ, ରାଜ୍ୟ କିମ୍ବା ପ୍ରାଦେଶିକ ଅଧିନିୟମ ଦ୍ଵାରା କିମ୍ବା ତାହା ଅଧୀନରେ ସ୍ଥାପିତ ବା ସମ୍ମିଳିତ କୌଣସି ବିଶ୍ଵବିଦ୍ୟାଳୟ ଏବଂ ବିଶ୍ଵବିଦ୍ୟାଳୟ ଅନୁଦାନ ଆୟୋଗ ଅଧିନିୟମ, 1956 (3/1956) ର ଧାରା 3 ଅନୁଯାୟୀ ବିଶ୍ଵବିଦ୍ୟାଳୟ ଭାବେ ଘୋଷିତ କୌଣସି ଅନୁଷ୍ଠାନ, ଠିକାଦାରଙ୍କ ଆକାଉଣ୍ଟରେ ସେହି ଅର୍ଥରାଶି ଜମା କରିବା ସମୟରେ କିମ୍ବା ନଗଦ ଅର୍ଥ, ଟେକ୍, ଡ୍ରାଫ୍ଟ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ମାଧ୍ୟମରେ ଦେୟ ପ୍ରଦାନ କରିବା ସମୟରେ, ଏଥିମଧ୍ୟରୁ ଯେଉଁଟି ପୂର୍ବରୁ ହେବ, ସେହି ଅର୍ଥରାଶିର ଦୁଇ ପ୍ରତିଶତ ପରିମାଣ ସେଥିରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଆୟ ଉପରେ ଆୟକର ବାବଦକୁ କାଟିବେ” ।

ଆସୋସିଏଟେଡ୍ ସିମେଣ୍ଟ କମ୍ପାନୀ ବନାମ ଆୟକର ଆୟୁକ୍ତ

ଉକ୍ତ ଉପ-ଧାରାରେ ବ୍ୟବହୃତ ଭାଷାରେ କୌଣସି ଅସ୍ପଷ୍ଟତା ପରିଲକ୍ଷିତ ହେଉନାହିଁ । ଏହି ଉପ-ଧାରାରେ ଯାହା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଅଛି, ତାହାର ସରଳ ପଠନ ଏବଂ ବିଶ୍ଳେଷଣରୁ ନିମ୍ନଲିଖିତ ସୂତ୍ରଗୁଡ଼ିକ ସ୍ୱୀକାର୍ଯ୍ୟ ଅଟେ:

- (1) ଠିକାଦାର ଏବଂ ଏହି ଉପ-ଧାରାରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଭାବେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ଯେକୌଣସି ସଂସ୍ଥା ମଧ୍ୟରେ ଏକ ରୁକ୍ତି ସ୍ୱାକ୍ଷରିତ ହୋଇପାରେ ।
- (2) ସୂତ୍ର-1 ରେ ଥିବା ରୁକ୍ତି କେବଳ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ ପାଇଁ ନୁହେଁ, ବରଂ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଶ୍ରମିକ ଯୋଗାଣ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ହୋଇପାରେ ।
- (3) ସୂତ୍ର 1 ଏବଂ 2 ଅନ୍ତର୍ଗତ ରୁକ୍ତି ଅନୁଯାୟୀ, ଠିକାଦାରଙ୍କୁ କୌଣସି ଅର୍ଥରାଶି ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ଦାୟୀ ଥିବା ଯେକୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି, ସେହି ଅର୍ଥକୁ ତାଙ୍କ ଆକାଉଣ୍ଟରେ ଜମା କରିପାରନ୍ତି କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ତାଙ୍କୁ ସେହି ଦେୟ ପ୍ରଦାନ କରିପାରନ୍ତି ।
- (4) କିନ୍ତୁ, ଯେତେବେଳେ ସୂତ୍ର-୩ ରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅର୍ଥରାଶିକୁ ଠିକାଦାରଙ୍କ ଆକାଉଣ୍ଟରେ ଜମା କରନ୍ତି କିମ୍ବା ତାଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି, ସେ ସେହି ଅର୍ଥରାଶିରୁ ସେଥିରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଆୟ ଉପରେ ଆୟକର ବାବଦକୁ ଦୁଇ ପ୍ରତିଶତ ଅର୍ଥ କାଟିବେ ।

ତେଣୁ, ଯେତେବେଳେ ଉକ୍ତ ଉପ-ଧାରା ଅଧୀନରେ ଆୟକର ବାବଦକୁ କଟାଯିବାକୁ ଥିବା ପ୍ରତିଶତ ଅର୍ଥରାଶି, କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସଂସ୍ଥା ଏବଂ ଠିକାଦାରଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କିମ୍ବା କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଶ୍ରମିକ ଯୋଗାଣ ପାଇଁ ହୋଇଥିବା ରୁକ୍ତି ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରଦତ୍ତ ବା ଜମା କରାଯାଇଥିବା ସମୁଦାୟ ଅର୍ଥରାଶି ଉପରେ ଧାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଥାଏ, ସେତେବେଳେ ସେହି ଉପ-ଧାରାରେ ଏପରି କିଛି ନାହିଁ ଯାହା ଆମକୁ ଏହା ମାନିବାକୁ ବାଧ୍ୟ କରିବ ଯେ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କିମ୍ବା ଶ୍ରମିକ ଯୋଗାଣର ସେହି ରୁକ୍ତି କେବଳ ‘କାର୍ଯ୍ୟ ରୁକ୍ତି’ ମଧ୍ୟରେ ସୀମିତ ରହିବା ଉଚିତ, ଯେପରିକି ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଯୁକ୍ତି ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲା । ଆମେ ଉକ୍ତ ଧାରାରେ ବ୍ୟବହୃତ ସରଳ ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକର ଅର୍ଥକୁ ସୀମିତ କରିବା କିମ୍ବା ସଂକୁଚିତ କରିବାର କୌଣସି କାରଣ ଦେଖୁନାହିଁ । “ଯେକୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ” ର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଯେକୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ, ଏହା କେବଳ ଏକ “କାର୍ଯ୍ୟ ରୁକ୍ତି” କୁ ବୁଝାଏ ନାହିଁ, ଯାହାର ଠିକସ ଆଇନରେ ଏକ ବିଶେଷ ଅର୍ଥ ବା ପରିଭାଷା ରହିଛି । ବାସ୍ତବରେ, ଉକ୍ତ ଉପ-ଧାରାରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ‘କାର୍ଯ୍ୟ’ ଶବ୍ଦଟି ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଶ୍ରମିକ ଯୋଗାଣ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଅଟେ । ଏହା ବିଧାନସଭାର ଏକ ସ୍ପଷ୍ଟ ସଂକେତ ଯେ, ଉକ୍ତ

ଉପ-ଧାରାରେ ଥିବା ‘କାର୍ଯ୍ୟ’ ଶବ୍ଦଟି କେବଳ ‘କାର୍ଯ୍ୟ ରୁଚ୍ଛି’ ମଧ୍ୟରେ ସୀମିତ କିମ୍ବା ଆବଦ୍ଧ ରହିବା ନିମନ୍ତେ ଅଭିପ୍ରେତ ନୁହେଁ । ତେଣୁ, ଏହି ଉପ-ଧାରାରେ ପରିକଳ୍ପିତ ‘କାର୍ଯ୍ୟ’ ର ପ୍ରଭାବ ଅତ୍ୟନ୍ତ ବ୍ୟାପକ ଏବଂ ଏହା ସେହି ‘ଯେକୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ’ କୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ, ଯାହାକୁ ଏହି ଉପ-ଧାରାରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଭାବେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ସଂସ୍ଥାମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଯେକୌଣସି ସଂସ୍ଥା, ଜଣେ ଠିକାଦାରଙ୍କ ଜରିଆରେ ଏକ ରୁଚ୍ଛିନାମା ଅଧୀନରେ କରାଇପାରିବେ; ଏବଂ ଅଧିକନ୍ତୁ, ଏହା କୌଣସି ସଂସ୍ଥା ଦ୍ଵାରା ନିଜର କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ ପାଇଁ ଜଣେ ଠିକାଦାରଙ୍କ ସହିତ ହୋଇଥିବା ରୁଚ୍ଛି ଅନୁଯାୟୀ ଶ୍ରମିକ ଯୋଗାଣ ପ୍ରାପ୍ତ କରିବାକୁ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ, ଯାହାକି ଏହି ଉପ-ଧାରାରେ ବିଶେଷ ଭାବେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୋଇନଥିଲେ ହୁଏତ ‘କାର୍ଯ୍ୟ’ର ପରିସର ବାହାରେ ରହିଥାନ୍ତା ।

କ୍ରିକ୍ ଭୂଷଣ ମାମଲା (ଉପରୋକ୍ତ) ରେ, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ପ୍ରଶ୍ନ ସହିତ ଜଡ଼ିତ ଥିଲେ ଯେ, କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ ପାଇଁ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଇଥିବା ସାମଗ୍ରୀର ମୂଲ୍ୟକୁ ଜଣେ ଠିକାଦାରଙ୍କ ଆୟ କିମ୍ବା ଲାଭ ଆକଳନ କରିବା ସମୟରେ ବିଚାରକୁ ନିଆଯିବ କି ନାହିଁ । ସେହି ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଏହିପରି ଦିଆଯାଇଥିଲା:

“ଏହା ସତ୍ୟ ଯେ, ସାଧାରଣତଃ ଯେତେବେଳେ ଜଣେ ଠିକାଦାରଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଏକ କାର୍ଯ୍ୟ ରୁଚ୍ଛି ସମ୍ପନ୍ନ କରାଯାଏ, ସେହି ରୁଚ୍ଛିରୁ ଠିକାଦାରଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ପ୍ରାପ୍ତ ଆୟ କିମ୍ବା ଲାଭ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ରୁଚ୍ଛିର ମୂଲ୍ୟ ଉପରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରାଯାଏ ଏବଂ ଏହାକୁ ରୁଚ୍ଛିର ବିଭିନ୍ନ ଉପାଦାନଗୁଡ଼ିକୁ ପୃଥକ ଭାବେ ବିଚାର କରି ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ; କିନ୍ତୁ ଆମ ମତରେ, ଯେଉଁଠାରେ ବିଭାଗ ଦ୍ଵାରା ଠିକାଦାରଙ୍କୁ କିଛି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଷ୍ଟୋରସ/ସାମଗ୍ରୀ ଏକ ସ୍ଥିର ଦରରେ କେବଳ ସେହି କାର୍ଯ୍ୟରେ ବ୍ୟବହୃତ କିମ୍ବା ସଂଯୁକ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ଉପରୋକ୍ତ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଅନୁଯାୟୀ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଇଥାଏ, ସେଠାରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ରୁଚ୍ଛିର ପ୍ରକୃତ ମୋଟ ମୂଲ୍ୟ ହେଉଛି — ସେହି ରୁଚ୍ଛିର ମୂଲ୍ୟରୁ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଇଥିବା ସାମଗ୍ରୀ/ଷ୍ଟୋରସର ମୂଲ୍ୟକୁ ବାଦ୍ ଦେବା ପରେ ଯାହା ରହିବ । ତେଣୁ, ଯେହେତୁ ଏମ୍.ଇ.ଏସ୍. ବିଭାଗ ଦ୍ଵାରା ଟିକସଦାତା ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକୁ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଇଥିବା ସାମଗ୍ରୀର ମୂଲ୍ୟରେ ଲାଭର କୌଣସି ଅଂଶ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ନଥିଲା, ତେଣୁ ସେହି ରୁଚ୍ଛିରୁ ଟିକସଦାତା ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ଵାରା ପ୍ରାପ୍ତ ଆୟ କିମ୍ବା ଲାଭ, ଏମ୍.ଇ.ଏସ୍. ବିଭାଗରୁ ଟିକସଦାତା ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ଵାରା ପ୍ରାପ୍ତ ନଗଦ ଦେୟ ଦ୍ଵାରା ପ୍ରତିନିଧିତ୍ଵ କରାଯାଇଥିବା ରୁଚ୍ଛିର ମୂଲ୍ୟ ଆଧାରରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରାଯିବ,

ଆସୋସିଏଟେଡ୍ ସିମେଣ୍ଟ କମ୍ପାନୀ ବନାମ ଆୟକର ଆୟୁକ୍ତ

ଯେଉଁଥିରେ ବ୍ୟବହୃତ ବା ସଂଯୁକ୍ତ ହୋଇଥିବା ସାମଗ୍ରୀ/ସ୍ଟୋରସର ମୂଲ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହେବ ନାହିଁ” ।

ଉପରୋକ୍ତ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଅପିଲକାରୀଙ୍କୁ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିପାରିବ ନାହିଁ, କାରଣ ଏହା ଏପରି କୌଣସି ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରେ ନାହିଁ ଯେ ଧାରା 194C(1) ଅଧୀନରେ କଟାଯିବାକୁ ଥିବା ପ୍ରତିଶତ ଅର୍ଥ, ଠିକାଦାରଙ୍କ ଆକାଉଣ୍ଟରେ ଜମା ହୋଇଥିବା କିମ୍ବା ତାଙ୍କୁ ପ୍ରଦତ୍ତ ଅର୍ଥରାଶି ମଧ୍ୟରୁ କେବଳ ତାଙ୍କର ‘ଆୟ’ ଅଂଶରୁ ହିଁ କଟାଯିବା ଉଚିତ । ସେହି ଉପ-ଧାରାରେ ‘ସେହି ଅର୍ଥରାଶିର ଦୁଇ ପ୍ରତିଶତ ପରିମାଣ ଆୟକର ବାବଦକୁ କଟାଯାଉ’ ଶବ୍ଦାବଳୀର ଠିକ୍ ପରେ ବ୍ୟବହୃତ ‘ସେଥିରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଆୟ ଉପରେ’ ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟକୁ ଏହିପରି ବୁଝାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଯେ ଏହି ପ୍ରତିଶତ ଅର୍ଥ ଠିକାଦାରଙ୍କ ଆକାଉଣ୍ଟରେ ଜମା ହୋଇଥିବା କିମ୍ବା ତୁଚ୍ଛି ଅନୁଯାୟୀ ତାଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରୁ ତାଙ୍କ ଆୟରୁ ହିଁ କଟାଯିବ । ଅଧିକତ୍ତ୍ୱ, ଉପ-ଧାରାର ଶେଷ ଭାଗରେ ‘ସେଥିରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଆୟ ଉପରେ’ ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକର ବ୍ୟବହାର ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ କରେ ଯେ, ସମୁଦାୟ ଅର୍ଥରାଶିର ଦୁଇ ପ୍ରତିଶତ ରାଶି କଟାଯିବା ହେଉଛି ‘ଉତ୍ତରୁ ଟିକସ କଟାଯିବା’ । ବାସ୍ତବରେ, ଦେୟ ପ୍ରଦାନକାରୀଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ଏହା ନିର୍ଦ୍ଦାରଣ କରିବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ କିମ୍ବା ଅନୁମୋଦିତ ନୁହେଁ ଯେ ସେ ଠିକାଦାରଙ୍କୁ ଦେଉଥିବା ଅର୍ଥର କେଉଁ ଅଂଶଟି ଠିକାଦାରଙ୍କର ପ୍ରକୃତ ଆୟ ଅଟେ । ସଂସଦ ଏଭଳି ଏକ ଅସମ୍ଭବ ବୋଧ ଦେୟ ପ୍ରଦାନକାରୀଙ୍କ ଉପରେ ଲଦିବାକୁ ଚାହଁଥିବେ କିମ୍ବା ଏପରି ଏକ ଅବ୍ୟବହାର୍ଯ୍ୟ ତଥା ଅକାମୀ ପ୍ରାବଧାନ ପ୍ରଣୟନ କରିବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ରଖୁଥିବେ, ତାହା ଭାବିବା ଅସମ୍ଭବ । ତେଣୁ, ଉକ୍ତ ଉପ-ଧାରାରେ ବ୍ୟବହୃତ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାଷା ଅନୁଯାୟୀ, ଏହା ମାନିବା ଅସମ୍ଭବ ଯେ ଠିକାଦାରଙ୍କ ଆକାଉଣ୍ଟରେ ଜମା ହୋଇଥିବା କିମ୍ବା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ଅର୍ଥରାଶିରୁ ଦେୟ ପ୍ରଦାନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କଟାଯାଉଥିବା ଦୁଇ ପ୍ରତିଶତ ରାଶି କେବଳ ତାଙ୍କର ଆୟ ଅଂଶ ମଧ୍ୟରେ ସୀମିତ ରହିବ । ଏହି ଉପ-ଧାରାର ଭାଷାରେ ଏପରି କିଛି ନାହିଁ ଯାହା ତୁଚ୍ଛିର ନିବନ୍ଧନ ଓ ସର୍ତ୍ତାବଳୀର ଖଣ୍ଡ 13 ଅନୁଯାୟୀ ସଂସ୍ଥା ପକ୍ଷରୁ ଠିକାଦାରଙ୍କୁ ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କ ମଜୁରୀ ବାବଦରେ ଦିଆଯାଉଥିବା ‘ଭରଣା ଅର୍ଥ’ କୁ ସେହି ସମୁଦାୟ ଦେୟରୁ ବାଦ ଦେବା ପାଇଁ ଅନୁମତି ଦିଏ, ଯେପରିକି ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦିଆଯାଇଥିଲା ।

ଉପରୋକ୍ତ କାରଣଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ, ବିଚାରାଧୀନ ପ୍ରଶ୍ନ ଉପରେ ଆମର ନିଷ୍ପତ୍ତି ସକାରାତ୍ମକ ଅଟେ ଏବଂ ରାଜସ୍ୱ ବିଭାଗର ସପକ୍ଷରେ ଅଟେ ।

ଫଳସ୍ଵରୂପ, ଏହି ଅପିଲଟି ବିଫଳ ହୋଇଛି ଏବଂ ଏହାକୁ ଖାରଜ କରାଯାଉଛି; ଏଥିସହିତ ଅପିଲକାରୀଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଉଛି ଯେ ସେ ଉତ୍ତରଦାତା (ରାଜସ୍ଵ ବିଭାଗ) କୁ ମାମଲା ପରିଚାଳନା ଖର୍ଚ୍ଚ ବହନ କରିବେ । ଅଧିକତମ ପ୍ରାୟ 3,000 ଟଙ୍କା ସ୍ଥିର କରାଯାଉଛି ।

ଟି.ଏନ୍.ଏ.

ଅପିଲଟିକୁ ଖାରଜ କରାଗଲା ।

ଅସ୍ତୀକରଣ

“ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ” ।

ଭାଷାନ୍ତର :

ଅମରେଶ୍ଵର ମିଶ୍ର, ଅନୁବାଦକ,
ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ ।